

Datum: 11.05. 2022.

Broj: 02-06-897

Tokom 2021. samo 4 pravosnažne presude za visoku korupciju, većina optuženih završava sa uslovnim kaznama

Prosječna kazna zatvora za korupciju manja je od dvije godine dok sudski postupci traju i po 10 godina

Banja Luka, 11. maj 2022. - Tokom 2021. godine u Bosni i Hercegovini doneseno je 147 pravosnažnih presuda za krivična djela korupcije, od čega se svega četiri odnose na visoku korupciju, pokazuju podaci Monitoringa procesuiranja korupcije koji je predstavio Transparency International u BiH. Uprkos tome što je BiH jedna od zemalja sa najvišim nivoom korupcije u Evropi po svim relevantnim istraživanjima, pravosuđe se uglavnom bavilo procesuiranjem sitnih slučajeva i nižerangiranih službenika, dok su brojne velike afere i dalje ostale bez epiloga.

Sva tužilaštva u BiH podigla su ukupno 235 optužnica, od čega se samo 6 ili 2,5% odnose na visoku korupciju. Jedna od njih se odnosi na bivšeg ministra odbrane BiH Selme Cikotića koji optužen za krivično djelo počinjeno prije više od 10 godina, što dodatno ukazuje na nepravovremeno i neefikasno procesuiranje korupcije u BiH.

Podaci koje je TI BiH objavio na Interaktivnoj mapi procesuiranja korupcije pokazuju da je Tužilaštvo BiH dodatno smanjilo i onako mali broj podignutih optužnica a ništa više uspjeha nije imalo ni Posebno odjeljenje za suzbijanje korupcije, organizovanog i najtežih oblika privrednog kriminala koje pri Republičkom tužilaštvu RS. Ono se uglavnom bavilo korupcijom u „sopstvenim redovima“, odnosno u samom pravosuđu, a od ukupno 6 potvrđenih optužnica jedna je podignuta protiv službenika ovog tužilaštva zbog primanja mita, a tri optužnice podignute su protiv sudija u Banjaluci, Istočnom Sarajevu i Prijedoru. Treba istaći da je ovo tužilaštvo prošle godine otvorilo i neke značajne istrage o višemilionskim zloupotrebama u javnim nabavkama tokom pandemije, ali se rezultati tek očekuju u narednom periodu.

U cijeloj BiH došlo je do povećanja broja podignutih optužnica za korupciju u odnosu na 2020. godinu kada je zbog pandemije došlo do naglog pada svih pokazatelja rada pravosuđa pa su rezultati sada na približno istom nivou kao i ranijih godina. Najveći doprinos tome dao je tužilački sistem FBIH, gdje je broj optužnica sa 75 tokom 2020. povećan na 185 u prošloj godini. S druge strane broj optužnica u tužilačkom sistemu RS je tek neznatno povećan, ali je i dalje daleko manji nego u petogodišnjem periodu prije pandemije, dok je Tužilaštvo Brčko Distrikta smanjilo broj podignutih optužnica za korupciju.

Posebno porazne rezultate već godinama ima Okružno tužilaštvo u Istočnom Sarajevu koje je posljednju optužnicu za korupciju podiglo 2018. godine, a sudovi su u zadnjih sedam godina donijeli samo dvije osuđujuće presude za korupciju po predmetima ovog tužilaštva. Ništa bolje rezultate nema ni Okružno Tužilaštvo u Trebinju, koje prošle godine nije podiglo ni jednu optužnicu za korupciju. Samo jednu podiglo je Kantonalno tužilaštvo SBK, a pred sudovima u ovom kantonu donesene su samo tri presude za korupciju i u sva tri slučaja tuženi su oslobođeni optužbi.

Od ukupnog broja donesenih pravosnažnih sudskih presuda za korupciju 68% slučajeva završilo je uslovnom kaznom, jer su procesuirani uglavnom sitni slučajevi, dok se samo 41 presuda (27,8%) odnosi na zatvorske kazne. Takođe, više od polovine krivičnih prijava (57,3%) završi naredbom o nesprovođenju istrage, a kako te prijave, osim građana, podnose i nadležne agencije za provođenje zakona, jasno je da ne postoji adekvatna saradnja između ovih agencija i tužilaštava.

Monitoring suđenja u ovim predmetima koji je na određenom uzorku TI BIH nedavno provodio, pokazao je da je prosječna kazna zatvora izrečena za korupciju u BIH manja od dvije godine, iako je zakonom zapriječena kazna za korupcijska krivična djela do 10 godina. Sudski procesi u ovim slučajevima u prosjeku traju tri godine i sedam mjeseci dok su pojedini predmeti trajali i preko 11 godina. Pravosuđe se sve češće suočava sa političkim pritiscima i javnim napadima visokih funkcionera, što uz postojeće sistemske nedostatke svakako utiče na efikasnost procesuiranja korupcije.